Utdrag ur

Kronolänsmannen i Färs Härads Norra Distrikt

Protokoll över polisförhör 1910 – 1917 A I:4

Ansvar för våld och missfirmelse mot i tjänsteutövning stadd fjärdingsman mm.

Protokoll vid förhör hållet i Frenninge den 8 november 1912 i och för utredning i målet mot hästbytarna August Johannesson Ekman och Olof Johannesson Hurtig, om ansvar för våld och missfirmelse mot i tjänsteutöfning stadd fjärdingsman mm.

Förhör anställdes med:

Åbon Edvard Larsson i Frenninge N:r 28 som berättade:

Midsommarafton den 23 juni 1912 hade Edvard Larsson närvarit i förlustelsestället Frenningelunds tivoli anordnad offentlig danstillställning, där han hade till uppgift att tillse det dansande voro försedda med inträdesbiljetter till dansbanan.

August Johannesson Ekman och Olof Johannesson Hurtig hade uppehållit sig vid förlustelsestället. Ekman, som var synbarligen berusad, hade allt från det dansen på eftermiddagen tog sin början, sjungit och fört oljud samt uppträdt på ett förargelseväckande sätt, i det han gång efter annan i högljudd ton med otidigt tal förfördelade vid danstillställningen närvarande kvinnor.

Fjärdingsmannen Olof Palmqvist hade upprepade gånger tillsagt Ekman att förhålla sig ordentlig eller ock lämna platsen. Dessa tillsägelser hade Ekman, utan att låta rätta sig, bemött med okvädingsord mot Palmqvist. Vid 10 – 11-tiden på aftonen hade Ekman i omedelbar närhet af dansbanan ånyo upprepat otidigheter mot några flickor, detta på ett sådant sätt, att folkskockning uppstod kring honom. Därvid tillhöll Palmqvist återigen honom att aflägsna sig.

Ekman missfirmade då ytterligare Palmqvist med de gröfsta tillmälen och fortsatte därmed en god stund. Slutligen fattade Palmqvist honom i rockkragen i tydlig afsikt att föra bort honom. Hurtig, som uppmuntrat Ekman vid dennes förgripelse mot Palmqvist, yttrade då till Ekman: ”Inte låter du dig nöja med

detta”. I detsamma högg Ekman tag i Palmqvist, som våldsamt fördes några steg baklänges och föll omkull.

Edvard Larsson hade i den rådande skymningen och folkträngseln ej kunnat uppfatta, huruvida äfven Hurtig våldförde sig på Palmqvist, emellertid kunde så likväl hafva skett, ty Hurtig uppehöll sig i omedelbar närhet af dem. Efter det Palmqvist åter kommit upp, fortsatte Ekman en stund att missfirma honom, och Hurtig hördes yttra att ”det var lika godt åt Palmqvist”.

Hurtig hade ock åstadkommit förargelse genom att blanda sig i Ekmans brottsliga förehafvande och underblåsa hans fientliga stämning mot Palmqvist.

Af Hurtigs åtbörder märktes synbarligen, att han öfverlastat sig af starka drycker, ehuru han ej var rusig i så hög grad som Ekman, och hade han varit högljudd i sitt tal.

Det var omöjligt för Edvard Larsson att minnas alla missfirmliga tillmälen Ekman användt mot Palmqvist, men erinrade han sig, att Ekman kallat Palmqvist ”djäfvul”, samt sagt, att han ej dugde till fjärdingsman utan bättre till svinryktare, att Ekman sket i fjärdingsmannen, samt att Palmqvist varit orsak till att Ekman tidigare blifvit bestraffad, därvid han slutade: ”Nu kan jag taga 4 månader till för dig, din djäfvul”. Palmqvist hade under det våld, han varit utsatt för, förlorat sin halsduk.

Åbon Anders Jönsson i Frenninge N:r 23, som uppgaf, att han förestått försäljningen af läskedrycker vid förlustelsestället ifrågavarande dag, samt berättade lika med Edvard Larsson med undantag däraf, att han ej varit tillstädes just vid det tillfälle, då Ekman och Hurtig skulle hafva våldfört sig å Palmqvist.

Emellertid betygade Anders Jönsson att Ekman och Hurtig varit öfverlastade af starka drycker, Hurtig dock ej så mycket som Ekman, och att äfven Hurtig varit högljudd och uppträdt på ett sätt, som väckt allmän förargelse. Anders Jönsson hade flera gånger tillsagt Ekman att uppföra sig ordentligt och särskildt förehållit honom hans oskickliga beteende mot Palmqvist. Härvid hade Hurtig, som höll med Ekman och uppeggat honom, då han missfirmade Palmqvist, yttrat att ”Palmqvist förtjänat det”. Likaledes hade han hört Hurtig säga till Ekman, då denne och Palmqvist vid 10-11 tiden på kvällen voro i ordväxling: ”Inte låter du dig nöja med det” samt en stund senare, efter det att våldet föröfvats: ”Det var lika godt åt Palmqvist”

Som Ofvan

C.G Sjöström

Protokoll fört i Wolllsjö den 17 december 1912 i och för utredning i målet mot hästbytarna August Johannesson Ekman och Olof Johannesson Hurtig i Frenninge, om ansvar för våld och missfirmelse mot i tjänstutöfvning stadd fjärdingsman mm.

Drängen Edvin Ek i Wollsjö berättade vid honom annställdt förhör:

Sistliden midsommarafton hade han bevistat danstillställningen i Frenningelund tivoli, där Ekman och Hurtig äfven tillstädesvoro.

Båda dessa personer hade varit berusade och uppträdt förargelseväckande, i synnerhet Ekman. Denne hade med otidigt tal antastat och förfördelat vid danstillställningen närvarande kvinnor samt fört oljud.

Fjärdingsmannen Olof Palmqvist hade upprepade gånger tillsagt Ekman att uppföra sig på tillbörligt sätt eller ock lämna platsen. Ekman hade då utfarit i smädliga yttranden och missfirmat honom med de gröfsta tillmälen kallande honom djäfvul. Palmröf, svinryktare mm.

Vid dessa tillfällen hade Hurtig blandat sig i ordväxlingen samt hållit med och uppeggat Ekman, bland annat hade han yttrat att ”han visste vad en fjärdingsman skulle sköta”. Sedan uppträdena pågått till ut på kvällen, hade Palmqvist fattat i Ekman, och denna hade samtidigt slagit sina båda händer hårdt i bröstet på Palmqvist samt gripit honom i rockkragen och såsom det föreföll, gjort flera försök att slå honom om kull.

Omedelbart härpå fattade Hurtig med båda händerna Palmqvist i ena sidan, och både Ekman och Hurtig förde Palmqvist baklänges, så att han föll över en sten. Därefter yttrade Ekman till Palmqvist ”Kommer du en gång till framifrån, Palmröf, skall jag nypa strupknutan på dig”, och Hurtig utlät sig att ”det var lika godt åt Palmqvist”

Som ofvan

Kungl. Maj:ts Utslag på de besvär,

Olof Johansson Hurtig i Fränninge i underdånighet anfört över ett av Kungl. Maj:ts och Rikets Hovrätt över Skåne och Blekinge den 11 april 1913 meddelat utslag i mål emellan Hurtig, å ena, samt länsmannen C.G Sjöström och fjärdingsmannen Olof Palmqvist i Hårderup, å andra sidan, i vilket mål handlingarna inhämtas:

Sjöström yrkade vid Färs Häradsrätt efter stämning, ansvar å Hurtig och August Sigfrid Johansson Ekman i Fränninge för det de den 23 juni 1912 i Fränningelunds tivoli gjort våld å Palmqvist, som var i utövning aav sin tjänst, samt varit överlastade av starka drycker, fört oljud och åstadkommit allmän förargelse, ävensom å Ekman för det han vid samma tillfälle missfirmat Palmqvist.

Häradsrätten, där Palmqvist fordrade ersättning för sina inställelser, yttrade i utslag den 10 februari 1913: Som det genom vad i målet förekommit blivit styrkt, att Ekman och Hurtig den 23 juni 1912 vid en offentlig danstillställning å förlustelsestället Fränningelunds tivoli uppträtt överlastade av starka drycker, åstadkommit förargelse och gjort våld i tjänsteutövning stadde Palmqvist, samt att därjämte Ekman vid samma tillfälle genom smädligt tal missfirmat Palmqvist i hans tjänst såsom polisman, prövade Häradsrätten rättvis döma:

Ekman jämlikt 10 kapitlet 5§ Strafflagen att för våld å polisman hållas i fängelse i **två månader och att för missfirmelse mot honom böta etthundrafemtio kronor.**

Jämlikt 18 kapitlet 15§ Strafflagen att för **fylleri böta tjugofem kronor** och jämlikt 11 kapitlet 15 § Strafflagen att för **förargelseväckande beteende böta femtio kronor**, vilka böter, tillhopa tvåhundratjugofem kronor skulle tillfalla Kronan; samt

Hurtig jämlikt 10 kapitlet 5 § Strafflagen att för våld å polisman hållas i **fängelse i två månader**, jämlikt 18 kapitlet 15 § Strafflagen att för **fylleri böta femton kronor** och jämlikt 11 kapitlet 15 § Strafflagen att för **förargelseväckande beteende böta tjugofem kronor**, vilka böter, tillhopa fyrtio kronor, skulle tillfalla Kronan; och skulle den av Ekman och Hurtig, som saknade tillgång till böternas fulla gäldande, undergå fängelse:

Ekman i ytterligare tjugosex dagar eller således i sammanlagt två månader tjugosex dagar samt **Hurtig** i ytterligare sju dagar eller således i sammanlagt två månader sju dagar; därjämte förpliktades **Ekman och Hurtig att vilkendera**

gälda gitte ej mindre ersätta Palmqvist för hans inställelse vid Häradsrätten med trettio kronor än även till statsverket återgälda vad av allmänna medel jämlikt Häradsrättens beslut utgått eller kunde komma att utgå till i målet hörda vittnen.

Hovrätten, där Hurtig besvärade sig, fann i sitt utslag den 11 april 1913 skäl icke hava förekommit, ledande ändring i Häradsrättens utslag, såvitt Hurtig anginge.

I Hovrättens utslag har Hurtig i underdånighet yrkat ändring, varöver Sjöström och Palmqvist i underdånighet förklarat sig.

Kungl. Maj:ts utslag är med Dess Högsta Domstol beslutet; Givet Stockholms Slott den 21 Augusti 1913.

Kungl. Maj:t har i nåder låtit sig föredragas ovanberörda underdåniga besvär och finner ej skäl att göra ändring i Hovrättens utslag;

Skolande Hurtig ersätta Palmqvist förklaringskostnaden hos Kungl Maj:t med tjugofem kronor. Det vederbörande till underdånig efterrättelse länder.

Under Kungl. Maj:ts Sekret.